

Bro 2019-04-08

Att: Tove Engleson
Miljöavdelningen, Samhällsbyggnadskontoret
Upplands-Bro kommun, 196 81 Kungsängen

Upplands-Brokretsen av Naturskyddsföreningen reagerar starkt på den åverkan som har skett i grustaget på fastigheten Lindormsnäs 1:5, Upplands-Bro kommun och på den planerade fortsatta verksamheten.

Naturskyddsföreningen, Upplands-Brokretsen, ser med stor oro på den utveckling som sker i grustäkten vid Lindormsnäs. Markberedning för skogsplantering är mycket negativt ur ett naturbevarande perspektiv.

Värden

Grustaget Lindormsnäs är en ovanlig biotop med sina öppna sandtor i ett varierat landskap. Sådana naturtyper är sällsynta i vårt jordbrukslandskap. Denna nedlagda grustäkt är en grusbiotop med partier av tall och inslag av bland annat björk, asp och sälg. Många insektsarter har påträffats i Lindormsnäs, varav ca 20 är rödlistade. Insektsforskare och intresserade från hela Mellansverige besöker lokalen regelbundet. Över 500 unika arter av växter och djur har rapporterats från området. Det är alltså en viktig biotop även för sällsynta, hotade och mindre vanliga växt- och djurarter. Pollinerande insekter finns i stor mängd. De är viktiga att bevara eftersom pollinerande insekter har minskat kraftigt under senare år.

Åverkan

Representanter från Naturskyddsföreningen i Upplands-Bro besökte grustaget den 4 april 2019.

Mycket stora ingrepp har gjorts i den känsliga naturtypen genom grävning, schaktning och planering av stora sammanhängande områden. Mycket åverkan har skett särskilt i området närmast Mälaren som är strandskyddat. Man har där grävt bort massor, tillfört massor, anlagt en jordvall och en större yta har planerats och kompakterats och täckts med finsingelliknande material. Stora mängder schaktmassor av synbarligen skiftande typ och kvalitet har tillförts på flera olika ställen. Vi noterade kompakterande körspår över stora delar av området.

Planerna på ädellövskog

Ägaren av fastigheten Lindormsnäs 1:5 planerar att anlägga en ädellövskog på fastigheten. Det vore befängtt att plantera lövskog, särskilt ädellövskog, på mark som är så olämplig för dessa trädarter. Även med ditförsel av avsevärda mängder jord är förutsättningarna för etablering och tillväxt av träden dåliga. Grustaget har ingen förmåga att hålla kvar markfukt. Ett mycket tjockt lager jord är en förutsättning för plantor över huvud taget skulle kunna etableras. Sådan mängd massor är inte förenligt med bestämmelserna för strandskyddat område.

De schaktmassor av synbarligen skiftande typ och kvalitet, som har forslats till platsen syns inte gynna plantering av ädla lövarter. Den stora hårdgjorda planen som ligger nära Mälaren kan inte vara tänkt för odling. Vad är tanken med den?

Strandskydd

Delar av fastigheten Lindormsnäs 1:5 ligger inom strandskyddat område. Det är där som den största åverkan har gjorts.

Strandskyddet har två syften (*källa Naturvårdsverket*):

- att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och
- att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Vår åsikt är att det inte är möjligt för ägaren av fastigheten att få dispens från strandskyddet om ägaren skulle vilja driva frågan. Dispens kan ges bara om åtgärden är förenlig med båda syftena. Strider åtgärden mot ett av syftena ska dispensansökan avslås. Inom strandskyddsområden är det förbjudet att (*källa Naturvårdsverket*):

- uppföra nya byggnader
- ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där
- gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer
- utföra andra åtgärder som kan skada växt- och djurliv

Den planerade verksamheten på fastigheten strider mot tre av de fyra punkterna.

Enligt miljöbalken 7 kapitlet 18 c § är ett särskilt skäl för prövning av upphävande av eller dispens från strandskyddet om det område som upphävandet eller dispensen avser bland annat om området:

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

Avgörande för punkt 1. är enligt Naturvårdsverket att området inte längre är allemansrättsligt tillgängligt. Naturskyddsföreningens uppfattning är att området fortfarande är tillgängligt för allmänheten. Naturintresserade, främst entomologiskt intresserade, ryttare, joggare, cykelåkare, hundägare och andra friluftsintrasserade besöker och utnyttjar ofta området.

Punkt 2. är inte tillämplig. Enligt Naturvårdsverket kan ett område, trots att det är väl avskilt från stranden, vara av stor betydelse för växt- och djurliv och allmänhetens tillgång till strandområden. Det kan till exempel röra sig om viktiga lokaler för hotade arter eller platser som är intressanta strövområden. Avskiljande vägar och liknande är därför inte ett särskilt skäl per automatik. En mindre väg anses vanligen inte ha någon avskiljande effekt.

Naturreservat

Grustaget utgör en sällsynt naturtyp med stor artrikedom och många skyddsvärda arter. Området är ett populärt utflyktsmål för natur- och friluftsintrasserade människor, framför allt insektsintrasserade, inte bara från vår kommun, utan från hela Mellansverige.

Eftersom grustaget har så höga biologiska värden och är ett attraktivt besöksmål så borde området få ett starkt skydd mot exploatering. Naturskyddsföreningen anser att fastigheten Lindormsnäs 1:5 bör avsättas som naturreservat med egen skötselplan. Ett liknande område i Uppsala kommun, Torslundagropen, avsattes år 2009 som naturreservat.

På Upplands-Brokretsens av Naturskyddsföreningens styrelses vägnar,

Carin Enfors, ordförande